

תוכן העניינים

1..... תוכן העניינים

2-3..... 1. הצגת הדילמה והשירות

3-5..... 2. מערכות ערכים והתנגשויות

5-8..... 3. אפשרויות ודרכי פעולה, תוצאות והשלכות

8..... 4. פתרון מועדף

9..... ביבליוגרפיה

אתיקה וערכים בעבודה סוציאלית

1. הדילמה שבחרנו להציג לקוחה מההכשרה המעשית של אחד מאתנו, חשוב לציין כי קיים דמיון בין ההכשרות המעשיות שאנו מבצעים בשנה הנוכחית, אי לכך שנינו מוצאים קשר לנושא. היחידה עליה מבוססת הדילמה הינה מרפאה קהילתית לבריאות הנפש, בבאר יעקב נס ציונה. הצוות המקצועי במרפאה מורכב מעובדים סוציאליים, פסיכולוגיים ופסיכיאטריים המתמחים בסוגים שונים של טיפולים. במרפאה עובדים באופן שאינו קבוע גם אחות, מטפלים באומנות ובתנועה. השירותים שהמרפאה מספקת הינם טיפולים שונים במבוגרים, טיפולים שונים בילדים ובנוער, טיפולים זוגיים ומשפחתיים, אבחונים נפשיים, רגשיים ושכליים וחווות דעת לבית המשפט והתערבויות במשברים ובמצבי חירום. הגישה הטיפולית הרווחת במרפאה מבוססת על הגישה הביו-פסיכו-סוציאלית, המשלבת בתוכה מאפיינים רפואיים, פסיכולוגיים ואת המשפחה והסביבה של הפונה, תוך התאמת הטיפול לצרכיו.

האירוע שבחרנו להציג בתור דילמה אתית, התרחש בשיחה טיפולית עם הפונה י', נער חרדי בן 18 אשר מאובחן בהפרעת הסתגלות ודיסתימיה, מטופל במרפאה לבריאות הנפש ומקבל טיפול תרופתי קבוע. י' הינו נער נעים הליכות ועדין נפש, אשר היה תלמיד בישיבה ליטאית למצוינים, דבר אשר מצביע על השכלתו הגבוהה ועל מעמד תורני נחשב, אך לפני כשנה וחצי החליט לסיים את לימודיו. מאז, י' יושב בבית הוריו ללא מעש או תעסוקה, הוא אינו יוצא מהבית אף לא לצורך תפילות, מלבד הליכתו לבית הכנסת ביום שבת. י' נמצא בקשר טיפולי במספר החודשים האחרונים, לאחר שהסכים להיפגש אך ורק עם מטפל חרדי/דתי. באחת השיחות הטיפוליות שהתקיימו עם י', הוא חשף את העובדה שבמספר השנים האחרונות הוא חוטא באוננות, דבר אשר אסור על פי התורה. י' חש כי הוא אינו הולך בדרך התורה וניתן היה להבחין בכך שהדבר מקשה עליו. בנוסף, כאשר אובחן אצל פסיכיאטר, נשללה האפשרות לאוננות על רקע כפייתי, דבר אשר מעמיד את י' כאחראי למעשיו ובוא בעת מנרמל את התופעה ומציג אותה כתואמת לבני גילו.

הדילמה האתית שמצאנו בשיחה הטיפולית עם י', הינה התנגשות בין מערכת הערכים הדתית של הסטודנט המטפל לבין מערכת ערכי המסגרת בה מתבצעים לימודי השדה. על פי מערכת הערכים של הסטודנט המטפל, על פיה נוהג לחיות את חייו, אוננות הינה אסורה בתכלית האיסור, היא מהווה חטא ועל מנת שישב לדרך הישר י' מוכרח לחדול מהרגלו הרע ולהבין את שגיאתו. על פי מערכת הערכים של המרפאה לבריאות הנפש, על המטפל לקיים שיח טיפולי שאינו שיפוטי ומותאם לצרכי הפונה, במטרה להיטיב עמו, על אף שלעיתים הדבר יסתור את ערכיו ואמונותיו של המטפל.

השאלות שהתעוררו אצלנו עקב השיחה הטיפולית עם י', הינן באיזו מידה על המטפל להניח את אמונותיו וערכיו בצד כאשר מדובר בחייו של פונה ולבחון את מערכת האמונות והערכים שלו לצורך קיום הטיפול. כיצד על המטפל להתייחס להתנגשות בין ערכי הדת המחייבים אותו להישאר נאמן לחוקים